

ZDROWO JEMY, ZDROWO ROŚNIEMY

Czym jest alergen?

To substancja wywołująca nieprawidłową reakcję organizmu osoby podatnej – organizm błędnie odczytuje daną substancję jako zagrożenie i próbuje ją zwalczyć.

Każda alergia powinna zostać potwierdzona przez lekarza. Tylko na podstawie zaświadczenia placówka wprowadza alergikowi dietę eliminacyjną tj. pozbawioną produktów alergizujących.

Nie powinno się ograniczać w diecie produktów potencjalnie alergizujących bez wskazania lekarza, ponieważ może prowadzić to do niedoborów żywieniowych.

Gdzie można znaleźć alergeny?

Alergeny są wszędzie wokół nas. Ich źródłem mogą być zarówno rośliny (trawy, drzewa), pleśnie, jak i zwierzęta (sierść, jad np. pszczele czy roztocza kurzu domowego). Niestety, znajdziemy je również w produktach w naszej lodówce – m.in. mleko krowie i produkty mleczne, jaja, pszenica, soja, orzechy czy ryby.

Alergenem nie jest konkretny produkt, ale dane białko wchodzące w jego skład. Dlatego alergeny mogą występować pod różnymi postaciami i „ukrywać się” w żywności.

Alergia na...	Ukryta w...
mleko	gotowych potrawach w puszkach/słoikach, sosach, majonezie, produktach instant, margarynach, wędlinach, pasztetach. <i>Alergeny mogą też występować pod inną nazwą: kazeina, laktoglobuliny, serwatka</i>
gluten	zbożach takich jak: pszenica, żyto, orkisz, jęczmień, pszenżyto, owies (możliwe zanieczyszczenie innym zbożem zawierającym gluten), a także parówkach, wędlinach, konserwach mięsnych, pasztetach, potrawach panierowanych, koncentratkach, sosach. <i>Alergen może też występować w dodatkach do żywności pod nazwą: skrobia modyfikowana, skrobia pszenna, sól, białka roślinne</i>
jajka	majonezie, makaronie (jajecznym!), pieczywie cukierniczym, potrawach panierowanych oraz mięsnych
soja	wędlinach, pasztecie, sosach, daniach gotowych, pieczywie cukierniczym, ciastkach, deserach
orzechy	kremach czekoladowych, maśle orzechowym, cukierkach, batonach, ciastkach, czekoladzie, gotowych sałatkach warzywnych, lodach, deserach

Żywność wysoko przetworzona zawiera często nawet kilkanaście rodzajów składników oraz dodatków, co zwiększa prawdopodobieństwo wystąpienia alergenu w składzie.

ZDROWO JEMY, ZDROWO ROŚNIEMY

Czy placówka musi oznaczać alergeny w jadłospisie?

W związku z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011r., które weszło w życie w grudniu 2014r., **placówki żywienia zbiorowego mają obowiązek oznaczania alergenów** występujących w menu/jadłospisie. Wykaz alergenów podlegających oznaczeniu zawiera załącznik II powyższego rozporządzenia, przytoczony w materiale do pobrania „Jak wybierać produkty dla żłobka lub przedszkola” dostępnym na stronie www.zdrowojemy.info.

Nazwa substancji lub produktu wymienionego w załączniku II powinna zostać podkreślona za pomocą pisma wyraźnie odróżniającego ją od reszty wykazu składników, np. za **pomocą czcionki, stylu lub koloru tła**. Informacja o obecności alergenów musi być łatwo dostępna, nie można też wypisywać wszystkich alergenów „na zapas”. Nie jest zasadne umieszczanie w każdym jadłospisie „może zawierać X” lub „możliwa obecność X” (X – dowolny alergen). Taką informację umieszcza się tylko i wyłącznie wtedy, jeśli potrawa została rzeczywiście narażona na kontakt z danym alergenem.

Z pozyskanej w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej informacji, wynika, że nie ma sprecyzowanego wzoru oznaczenia alergenów w posiłkach. W jadłospisie wymieniony musi zostać alergen, czyli np. w zabieleniej zupie pomidorowej z makaronem będą to: **makaron pszenny, śmietana, seler** (jeśli wchodził w skład dodanej do zupy włoszczyzny).

Jak nie dopuścić do zanieczyszczenia żywności alergenem?

- Najważniejsze to poznanie swojego „wroga” – dokładne czytanie etykiet produktów pozwoli zorientować się, gdzie występują alergeny.
- Stosowanie żywności jak najmniej przetworzonej daje nam świadomość, z czego została przygotowana potrawa.
- Odpowiednia higiena zarówno stanowiska pracy, jak i naczyń oraz narzędzi mających kontakt z żywnością, zapobiega przenoszeniu alergenów z potrawy do potrawy.
- Sama woda nie wystarczy! Mycie powinno odbywać się z zastosowaniem detergentu.
- Szczególną uwagę trzeba zwrócić na produkty-alergeny łatwe do przeniesienia np. mąka pszenna. Ograniczaj kontakt tych produktów z potrawami i naczyniami. W niektórych przypadkach może nawet zachodzić konieczność zmiany odzieży roboczej.
- Jeśli to konieczne, należy potrawę przygotować osobno, na czystym stanowisku pozbawionym alergenów.